

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управлінський облік»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Освітня програма «Облік і аудит»
Рік навчання 3, семестр 6
Форма навчання денна, заочна (денна, заочна)
Кількість кредитів ЄКТС 5
Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу
Контактна інформація лектора
(e-mail)

Гуцаленко Любов Василівна, д.е.н., професор
Мельянкova Людмила Василівна, к.е.н., доцент
gutsalenko.l.v@nubip.edu.ua,
melyankova.l.v@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2534>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (до 1000 друкованих знаків)

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів системи знань з організації та методики ведення управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Завдання дисципліни: набуття вмінь застосовувати відповідні методи та прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 12. Здатність застосовувати сучасні методи обліку і аудиту відповідно до вимог менеджменту підприємств аграрного бізнесу

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень..

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та

оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

ПР09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

ПР 24. Володіти та вміти застосовувати сучасні методи обліку і аудиту відповідно до запитів і вимог керівників різних рівнів управління підприємств аграрного бізнесу

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
5 семестр				
Модуль 1 Основи управлінського обліку				
Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку	2/2	Вміти визначати предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Розуміти принципи та функції управлінського обліку.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з презентацією та повнотекстовою лекцією в eLearn). Виконання та здача лабораторної роботи (в методичних рекомендаціях – в продовж лабораторного заняття, та самостійно - в eLearn). Виконання самостійної роботи (завдання в eLearn). Підготовка та написання модульної контрольної роботи (описова частина – на аудиторних заняттях, тестова- в в eLearn)	Виконання та здача лабораторних робіт – зараховано. Модуль: описова частина 100; тестова частина 30*0,1; Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 2. Склад витрат виробництва	2/2	Знати основні принципи класифікації витрат.		
Тема 3. Класифікація і поведінка витрат		Розрізняти поведінку витрат залежно від їх класифікації.		
Тема 4. Методи обліку і калькулювання	2/2	Застосовувати методи визначення функції витрат.		
Тема 5. Облік і калькулювання повними витратами		Знати мету і сутність калькулювання витрат. Облік і розподіл непрямих витрат.		
Тема 6. Система обліку і калькулювання за змінними витратами	2/2	Вміти використовувати калькулювання за змінними витратами. Вміти визначати маржинальний дохід. Розрізняти моделі калькулювання за змінними витратами..		
Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами	2/2	Розуміти загальну характеристику і основні принципи системи «стандарт-кост». Визначати особливості калькулювання за нормативним методом		
Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	2/2	Розуміти мету і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток». Вміти здійснювати аналіз чутливості прибутку.		
Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	2/2	Вміти здійснювати аналіз релевантної інформації при існуванні варіантів альтернативних рішень.		
Тема 10. Бюджетування і контроль	2/2	Вміти приймати управлінські рішення щодо оптимального використання ресурсів за умов обмежень.		
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності	2/2	Вміти здійснювати контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень. Вміти здійснювати оцінку діяльності центрів витрат . Розуміти особливості трансфертного ціноутворення.		
Модуль 2 Управління витратами та калькулювання собівартості в підприємствах аграрного сектору				
Тема. 12. Облік			Підготовка до	

витрат допоміжних виробництв	2/2	Знати суть, значення та види виробництв. Вміти здійснювати облік витрат пов'язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції, виконаних робіт та наданих послуг основними, допоміжними та іншими виробництвами. Розрізняти синтетичний та аналітичний облік витрат і виходу продукції. Вміти здійснювати калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції та наданих послуг. Вміти формувати управлінську звітність.	лекцій (попереднє ознайомлення з презентацією та повнотекстовою лекцією в eLearn). Виконання та здача лабораторної роботи (в методичних – в продовж лабораторного заняття, та самостійно - в eLearn). Виконання самостійної роботи (завдання в eLearn). Підготовка та написання модульної контрольної роботи (описова частина – на аудиторних заняттях, тестова- в в eLearn)	Виконання та здача лабораторних робіт – зараховано. Модуль: описова частина 100; тестова частина 30*0,1; Самостійна робота – згідно з журналом оцінювання в eLearn.	
Тема 13 Облік витрат на організацію виробництва і управління	2/2				
Тема 14. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва	2/2				
Тема 15. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва	2/2				
Тема 16. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції промислових виробництв	2/2				
Тема 17. Облік витрат в обслуговуючих виробництвах	1/1				
Тема 18. Управлінська звітність	1/1				
Можливість отримання додаткових балів:	Додаткові бали можна отримати за підготовку доповіді та участь в студентській конференції		до 10 балів		
Всього за 1 семестр				70	
Екзамен				30	
Всього за курс				100	

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	Заліків
90-100	відмінно	Зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навчальний посібник. М-во освіти і науки України, Дніпропетровський ун-т економіки та права. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 440 с.

2. Білоусова І. Проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. №5. С. 30.
3. Бухгалтерський облік як наука; від основ до наукової картини світу [колективна монографія] / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 340 с.
4. Гончаренко О.О. Управлінський облік: навч. посібник / О.О. Гончаренко, Т.В. Давидюк, А.О. Саюн, Н.В. Рогова. К. : УБС НБУ, 2014. 415 с.
5. Григораш І.О. Контролінг як сучасна система управління підприємством. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 1. С. 96-107.
6. Гуцаленко Л. В. Марчук У. О., Чабанюк О. А. Облік в інформаційному забезпеченні сталості бізнес-процесів підприємства. *Фінанси України*. 2022. № 2. С. 88-98. URL: https://finukr.org.ua/?page_id=723&aid=4874 (дата звернення 12.02.2024)
7. Гуцаленко Л. В., Ніколенко М.С., Адаптація контрольної функції обліку розрахунків з працівниками відповідно до змін національного законодавства в умовах воєнного стану. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №9, 2022. URL:<https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/541> (дата звернення 12.02.2024)
8. Гуцаленко Л. В., Попова О.О. Управлінська звітність в контексті удосконалення інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. *Bioeconomy and Agrarian Business*. Том 13. №2, 2022. URL:<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/editor/proofGalley/16344/14550> (дата звернення 12.02.2024)
9. Гуцаленко Л. Стратегічний облік і контроль у формуванні фінансових результатів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 12. С. 24-32.
10. Гуцаленко Л.В. Контроль в системі управління. *Облік і фінанси*. 2019, №1(83), С.5-10
11. Гуцаленко Л.В., Безух С.Ю. Контрольна функція управлінського обліку витрат виробництва продукції свинарства. *Електронне наукове фахове видання «Агросвіт»*. №23. 2021
12. Гуцаленко Л.В., Колеснікова О.М. Нефінансова та управлінська звітність – інформаційний інструмент управління ризиками. *Економіка і управління бізнесом*. Том 13 №4, 2022, с.14-23 URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/16811> (дата звернення 12.02.2024)
13. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Вплив бухгалтерських ризиків на якість інформації. *Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць*. Випуск 1/2 (40/41). 2020, Стр.: 184-194. URL:http://tpe.econom.univ.kiev.ua/data/2020_40_41/zb40_41_14.pdf (дата звернення 12.02.2024)
14. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Інтегрована звітність – концепції та парадигми обліку в досягненні цілей сталого розвитку. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №7. 2021
15. Гуцаленко Л.В., Ніколенко М.С., Назаренко К.О. Реалізація контрольної функції обліку розрахунків за виплатами працівникам. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. №12. 2021 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/18.pdf (дата звернення 12.02.2024)
16. Довжик О. О. Роль управлінського обліку та проблеми його впровадження на підприємствах. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2012. № 2. С. 174-179.
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291.
18. Куцик П.О. Розвиток управлінського обліку: міжнародний контекст і перспективи. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2011. Випуск 3(21). С. 211-216.
19. Мельянюкова Л.В. Внутрішній контроль в інформаційній системі управління підприємством. Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки, 2014. С. 87-92.

20. Мельянюкова Л.В. [Внутрішній контроль як основа ефективного управління аграрним підприємством](#). Економіка АПК, 2011. С.68-74.
21. Мельянюкова Л.В., Ковалевич О.С. [Мета облікової інформації в системі управління підприємством](#). Zbiór artykułów naukowych., Varshava, 2017. С. 30-35.
22. Мельянюкова Л.В., Настенко О.І. [Історія розвитку управлінського обліку](#). Zbiór artykułów naukowych., Varshava, 2016. С. 20-24.
23. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів від 29.12.2006 р. № 1315.
24. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 2 липня 2001 р. № 190.
25. Методичні рекомендації з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001р. №132.
26. Методичні рекомендації з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132.
27. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені Наказом Державного комітету промислової політики України від 2 лютого 2001 р. № 47.
28. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України від “ 4 ” червня 2009 р. № 390
29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”. Затв. наказом Міністерства фінансів України за №318 від 31.12.99 р..
30. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І.Беленкова [та ін.]; за ред. проф. М.Ф.Огійчука. - 6-те вид., перероб. і допов. К.: Алерта, 2011.1042 с.
31. Одноволик В. Контролінг – кібернетична система управління економічними об'єктами на основі інформаційних технологій. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 12. С.24-28.
32. Оксанич О. Е. Калькуляція собівартості продукції , робіт та послуг. [текст] навчальний посібник / О. Е. Оксанич, І. А. Волкова, О. О. Миронова. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 326 с.
33. План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291.
34. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI із змінами і доповненнями.
35. Положення про документальне зобов'язання записів у бухгалтерському обліку (наказ Міністерства фінансів України від 24 травня 1995р. №88).
36. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 року. (із змінами і доповненнями);
37. Сурженко Л. Організація управлінського обліку та бюджетування на основі бізнес-процесів (на прикладі швейної промисловості). *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 7. С. 27-31.
38. Управлінський облік: навч. посіб. в 2-х частинах / Л.В. Гуцаленко, О.М. Колеснікова, І.М. Лепетан, У.О. Марчук, Л.В. Мельянюкова; за заг. ред.. Л.В. Гуцаленко. К.: Центр учбової літератури, 2020. 370 с.
39. Управлінський облік: підруч. для вузів / Л.В. Нападовська.- 2-ге вид.,доопрац. та допов. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 648 с.
40. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік [текст] : підруч. / [І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко]. К. : Центр учбової літератури, 2012. 792 с.
41. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник / [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.] ; за ред. М.Ф. Огійчука. 6-е вид., перероб. і доп. К. : Алерта, 2011. 1044 с.

42. Hutsalenko L, Lepetan I. Ecological-oriented approach in providing of sustainable development of ukraine's agrarian sector: place and role of accounting. In Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie. medzinárodná vedecká konferencia. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, 7.-9. septembra 2021, (Skalica, Slovensko). - Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2021. ISBN 978-80-225-4847-2
43. Gutsalenko, L., Hutsalenko, O., Marchuk, U., & Zabolotnyy, S. (2022). Ewolucja systemów energetycznych Ukrainy i organizacja rachunkowości zarządczej w przedsiębiorstwach energetycznych w warunkach ryzyka. *Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse I Marketing*, (28(77)), 79–91. URL:<https://doi.org/10.22630/PEFIM.2022.28.77.16> (дата звернення 12.02.2024)
44. Liubov Gutsalenko, Tetiana Mulyk ANALYTICAL PROVISION OF LAND RESOURCES MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE: STATE AND IMPROVEMENT. Theoretical and practical aspects of the development of modern scientific research: Scientific monograph. Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. 400 p.P.105-129
45. Management accounting: tutorial in 2 parts / L.V. Hutsalenko, O.M. Kolesnikova, I.M. Lepetan, U.O. Marchuk, L.V. Melyankova; by the total. ed. L.V. Hutsalenko. K. : NULES of Ukraine, 2020. p.338
46. Prodanchuk M. A., Tripak M. M., Hutsalenko L.V., Myskiv L.P., Shevchuk N. 46. S. ORGANIZATION ASPECTS OF THE INTEGRATED REPORTING FORMATION. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2021. № 5(40). URL:<https://www.webofscience.com/wos/author/record/112990> (дата звернення 12.02.2024)